

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 12-01-2022 r.

Marcin Wiącek

V.511.77.2022.EG

Pan
Tadeusz Kościński
Minister Finansów
via ePUAP

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Aktualnie do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich masowo napływają skargi emerytów, którzy w związku z wejściem w życie tzw. Polskiego Ładu¹, z początkiem stycznia 2022 r. otrzymali niższe świadczenia w stosunku do ubiegłorocznych. Seniorzy wyrażają poczucie skrzywdzenia i niesprawiedliwości. Wskazują, że czują się lekceważąco potraktowani przez ustawodawcę, który u schyłku ich drogi życiowej wprowadza przepisy obniżające świadczenia emerytalne i to w dobie wysokiej inflacji oraz trwającej pandemii COVID-19. W praktyce utrata części ciężko wypracowanych przez lata emerytur oznacza dla tej grupy obywateli swoistą „karę” za to, że wcześniej dłużej pracowali i byli aktywni zawodowo.

Skarżący zwracają także uwagę, że przepisy Polskiego Ładu prowadzą do powstania podziałów społecznych w grupie seniorów, dzieląc ich na emerytów uprzywilejowanych, tj. tych którzy w wyniku reformy systemu podatkowego zyskali, oraz na emerytów poszkodowanych, tj. tych którzy w rzeczywistości dłużej pracowali po to, aby obecnie płacić wyższe podatki i otrzymywać zmniejszone świadczenia emerytalne.

Ponadto, emeryci nie rozumieją, dlaczego nie zostali objęci możliwością skorzystania z mechanizmu, jakim jest ulga dla klasy średniej. Instytucja ta w założeniu ma na celu rekompensatę strat spowodowanych wyłączeniem możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku. Ustawodawca jednak skierował ją wyłącznie do podatników zatrudnionych na podstawie szeroko rozumianego stosunku pracy (stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy) oraz podatników

---

¹ Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2105, z późn. zm.).

osiągających przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, rozliczających się według skali w wysokości mieszczącej się w przedziale od 68.412 zł do 133.692 zł².

Dla seniorów niezrozumiałe jest to, że pracownik osiągnięty wynagrodzenie w wysokości 11.000 zł brutto będzie mógł skorzystać z ulgi dla klasy średniej, natomiast emeryt pobierający świadczenie w wysokości 5.000 zł brutto, takiej opcji obecnie nie ma. W przypadku tej grupy emerytów, podniesienie kwoty wolnej od podatku nie wystarczy, aby zrównoważyć brak możliwości odliczenia składki zdrowotnej. Seniorzy alarmują, że negatywne konsekwencje reformy systemu podatkowego dokonanej w ramach Polskiego Ładu mogą wkrótce ponieść także emeryci otrzymujący niższe świadczenia niż ok. 5000 zł brutto z uwagi na planowaną waloryzację emerytur.

W tym kontekście uprzejmię pragnę zauważyć, że **w toku prac legislacyjnych nad Polskim Ładem wielokrotnie sygnalizowany był problem sytuacji emerytów/rencistów, którzy zostali pominięci przy konstrukcji ulgi dla klasy średniej.** Ja również zwracałem uwagę na tę kwestię w wystąpieniu skierowanym do Marszałka Senatu³, wskazując na konieczność wprowadzenia mechanizmów pozwalających tej grupie obywateli na rekompensatę braku możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku. Ostatecznie jednak poprawki Senatu rozszerzające możliwość stosowania ulgi dla klasy średniej na emerytów, rencistów oraz osoby osiągnięte przychody z umów zlecenia, nie zostały uwzględnione przez Sejm⁴.

Przypomnieć należy, że w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwalony jest pogląd, że władza ustawodawcza dysponuje daleko idącą swobodą w kształtowaniu systemu podatkowego, w ramach której mieści się możliwość wyboru między różnymi konstrukcjami zobowiązań podatkowych. Jeszcze swobodniej ustawodawca może decydować o ulgach i zwolnieniach, zwłaszcza gdy chodzi o ich znoszenie lub ograniczenie – por. np. wyrok z dnia 12 kwietnia 2011 r. (sygn. akt SK 62/08). Niemniej jednak w postanowieniu z dnia 30 maja 2007 r. (sygn. akt SK 67/06) Trybunał wyraźnie zaznaczył, że swoboda ustawodawcy odnosząca się do wyboru realizowanych celów i instrumentów temu służących nie oznacza zupełnej arbitralności. Swoboda ta ograniczona jest obowiązkiem poszanowania zasad i wartości konstytucyjnych. Dotyczy to w szczególności dochowania należytej legislacji, transparentności wprowadzanych regulacji i ich uzasadnienia, jak również zachowania odpowiedniej rangi przepisów, w jakich mogą być stanowione.

---

² Art. 26 ust. 1 pkt 2aa oraz ust. 4a-4c ustawy o PIT, art. 32 ust. 2a i 2b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).

³ Wystąpienie do Marszałka Senatu z dnia 13 października 2020 r. (nr V.511.579.2021).

⁴ Por. Sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych o uchwale Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1712).

Dlatego też nie można zapominać o tym, że wprowadzone do systemu podatkowego ulgi podlegają weryfikacji z punktu widzenia konstytucyjnych zasad zawartych w ustawie zasadniczej. Jeśli bowiem ustawodawca decyduje się na przyznanie podatnikom ulgi, musi przestrzegać wymogu regulacji zasad ich przyznawania w drodze ustawowej, a także stanowić je z poszanowaniem wartości konstytucyjnie chronionych, tj. zasadą ochrony praw nabytych, zasadą sprawiedliwości społecznej, zasadą zaufania obywatela do państwa i prawa, a także zasadą równości.

Z ostatnich doniesień medialnych wynika, że Ministerstwo Finansów w dniu 7 stycznia 2022 r. zapowiedziało konieczność wprowadzenia niezwłocznych zmian do Polskiego Ładu, mających na celu uregulowanie sytuacji emerytów otrzymujących wyższe świadczenia, tak aby reforma okazała się dla nich neutralna⁵. W wyniku planowanych działań, osoby osiągające emerytury do kwoty 12.800 zł brutto, nie będą obciążone podatkiem. Natomiast obywatele, którzy w styczniu 2022 r. otrzymali niższe świadczenia, a mieszczą się w ww. przedziale, w lutym br. mają otrzymać stosowne wyrównanie. Korekta ta wymaga jednak ustawowych zmian legislacyjnych. Odpowiedni projekt miał trafić do Sejmu w dniu 11 stycznia 2022 r., ale tak się jeszcze nie stało.

W związku z powyższym, stosownie do treści art. 16 ust. 1 oraz art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 poz. 627, z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, jaki kształt będą miały zapowiedziane zmiany legislacyjne w sprawie emerytów, kiedy zostaną ostatecznie uchwalone i z jakich względów wykluczają one osoby osiągające emerytury powyżej kwoty 12.800 zł brutto.

Uprzejmie proszę o pilne przedstawienie stanowiska.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

⁵ https://twitter.com/MF_GOV_PL/status/1479406978963283971?ref_src=twsrc%5Etfw